

Konsulttoppen – de

Här serverar Elektroniktidningen den allra första topplistan över inbyggnadskonsulter i Sverige. Femton företag finns med – tillsammans omsatte de knappt 3,4 miljarder kronor på utveckling av inbyggda system här i landet under år 2012. Det är nära 30 procent mer än året innan. Men uppsvinget beror till stor del på två stora förvärv.

Det två stora nyheterna i den svenska konsultvärlden inom inbyggda system under 2012 är utan tvekan ÅF:s köp av Epsilon, en affär värd upp till 2,8 miljarder kronor, samt Xdins köp av Eneas konsultverksamhet (se mer sid 20–21). Förvärven ger toppliseföretagen en rejäl tillväxt – på närmare 30 procent – vilket inte speglar marknadens tillväxt. Den låg snarare runt 10 procent, där vissa konsulter som Prevas och i3tex inte växte alls medan andra som Berotec faktiskt växte med över 30 procent.

När Elektroniktidningen bjuder in till Konsulttoppen – den första rankingen av de största konsulterna på inbyggda system i Sverige – går vi ut brett. Både mångsysslade och mer nischade företag har välkomnats.

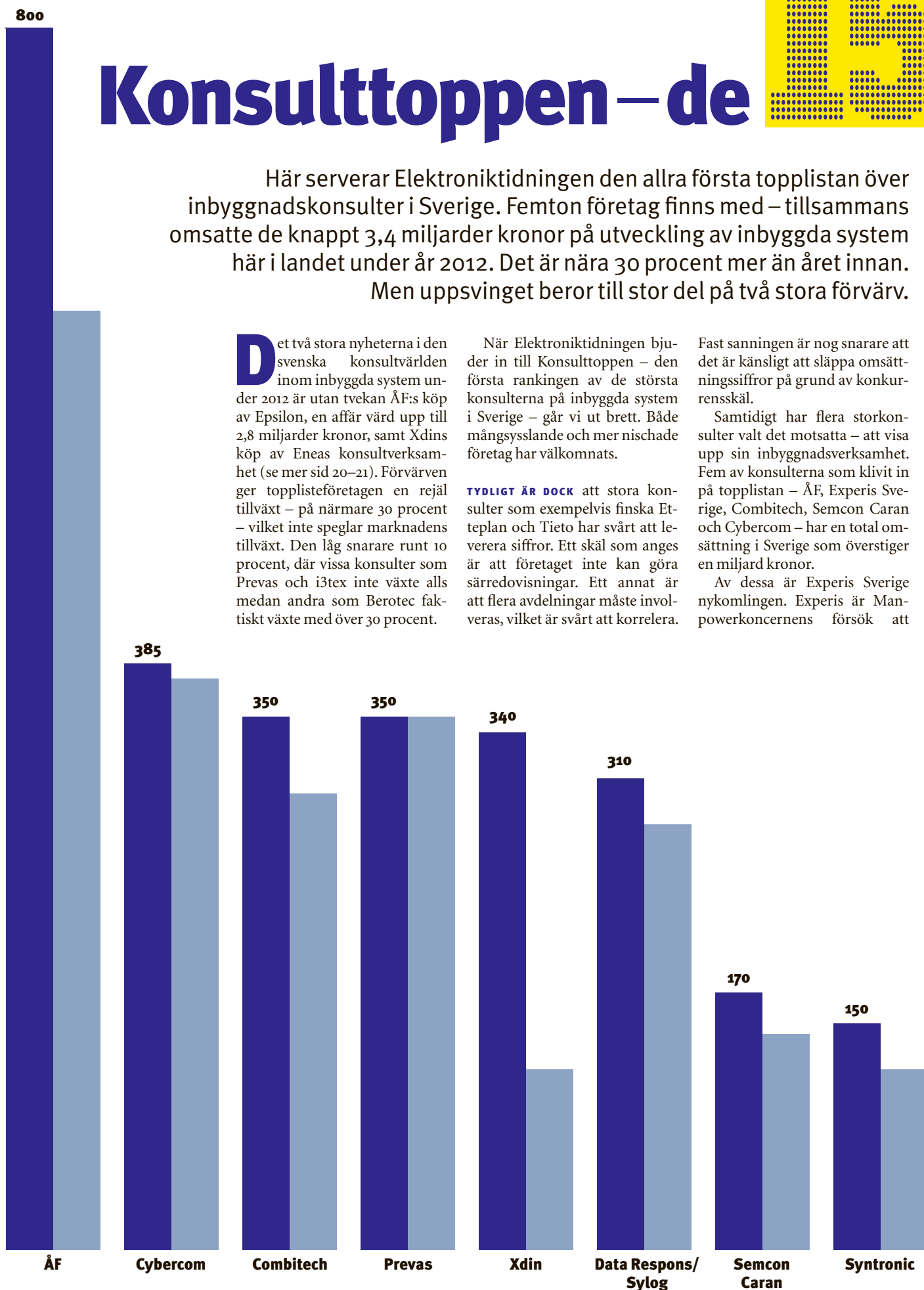
TYDLIGT ÄR DOCK att stora konsulter som exempelvis finska Eteplan och Tieto har svårt att leverera siffror. Ett skäl som anges är att företaget inte kan göra särredovisningar. Ett annat är att flera avdelningar måste involveras, vilket är svårt att korrelera.

Fast sanningen är nog snarare att det är känsligt att släppa omsättningssiffror på grund av konkurrensskäl.

Samtidigt har flera storkonsulter valt det motsatta – att visa upp sin inbyggnadsverksamhet. Fem av konsulterna som klivit in på topplistan – ÅF, Experis Sverige, Combitech, Semcon Caran och Cybercom – har en total omsättning i Sverige som överstiger en miljard kronor.

Av dessa är Experis Sverige nykomlingen. Experis är Manpowerkoncernens försök att

Företagets omsättning inom inbyggda system i Sverige under 2012 (mörk stapel) och 2011 (ljus stapel) i miljoner kronor.

största på inbyggda system

bygga ett varumärke som tydligt pekar mot chefer och specialister. I Sverige etablerades företaget i november 2011 – när Elan IT och Manpower Professional slogs samman.

EXPERIS SVERIGE ÄR det näst största topplista-företaget, om man tittar på total omsättning. Tittar man istället på omsättningen inom inbyggda system så hamnar företaget på 14:e plats.

– Framåt vill vi vara med på ett helt annat sätt inom inbyggda system än tidigare, säger Jonas Hjelm, affärsutvecklingschef på Experis Engineering i Sverige.

Det som lockar är den förvandling som pågår inom den svenska industrins just nu. Industriföretag som klassiskt arbetat mycket med mekanik och enskilda produkter har insett att de kan klättra i värdekedjan genom att ganska enkelt bygga in intelligens.

– Med inbyggd intelligens kan företagen även tillhandahålla tjänster, vilket ger produkten ett mervärde. Ta exempelvis en pump. Om den kan tala om att den behöver service är det en stor konkurrensfördel. Trenden är jättetydlig och vi vill vara med mer inom detta, säger Jonas Hjelm.

JOHAN WALLIN, ansvarig för affärsdomänen Connected Engineering på Cybercom, pekar ut samma trend: produktutvecklande företag ser just nu över sin affärsidé inom ramen för uppkopplade tjänster, är budskapet.

– Inom telekomindustrin har detta pågått länge. Ericsson är

idag lika mycket ett tjänsteföretag, som en tillverkare av radiobasstationer, säger han.

Ett annat exempel är flygmotortillverkaren Rolls Royce, som tidigare sålde motorer till flygplanstillverkare, men som idag erbjuder dem fullservice-lösningar. Flygbolagen betalar per flygtimme och Rolls Royce övervakar driften av motorerna via en övervakningscentral.

– Industriföretag kan inte längre sälja en produkt utan att bry sig om omgivningen den befinner sig i. Det tankesättet sprider sig överallt inom industrin där man har en flotta av utrustning. Det kan vara motorer, truckar eller svetsmaskiner, säger Johan Wallin.

AV FÖRETAGET PÅ TOPPLISTAN är det inte förvånande att Experis, som ju ingår i en resurskoncern, har all sin personal ute hos kund. Mer förvånade är att Cybercom, vars omsättning inom embedded nästan utslutande kommer från mjukvaruutveckling, är det av de fem största företagen som har flest konsulter som sitter in-house på det egna kontoret – hela 40 procent, anger företaget.

En annan intressant detalj är att ÅF utvecklar jämförelsevis mest hårdvara av de fem största konsulterna. Knappt 30 procent av företagets omsättning inom inbyggda system i Sverige är hårdvara, medan mjukvaran står för knappt 60 procent och de övriga knappa 15 procent härrör från mekanikutveckling.

Enligt den minienkät som Elektroniktidningen genomfört

HÄNT SENASTE 18 MÅNADERNA:

November 2011

- Manpower Group bildar konsult- och rekryteringsbolaget Experis Sverige, som därmed ersätter både Elan IT och Manpower Professional.

December 2011

- Det blir känt att Xdin köper Eneas konsultverksamhet Enea Experts för cirka 140 miljoner kronor.

Januari 2012

- Combitech köper konsultföretaget Sörman Information.

Februari 2012

- Prevas öppnar ett kontor i Jönköping.

Mars 2012

- Prevas köper ZetiQ Development i Karlskoga.

April 2012

- Enea Experts är fullt inlemmat i Xdin
- Aros Technology Partner (ATP) och Tritech Technology köper loss Tritech Technology från fonder förvaltade av riskkapitalbolaget Capman.

Maj 2012

- Prevas startar affärsområdet Management Consulting.

Juni 2012

- Combitech inviger det

utvecklingscenter som företaget drog igång i Trollhättan i slutet av 2011.

Juli 2012

- EIS (Embedded Intelligent Solutions) som är Semcons dotterbolag för inbyggda system går upp i moderbolaget Semcon Caran.

Augusti 2012

- Prevas köper energikonsulten Rhemispheres.
- Semcon skapar nätverket Embedded Network för att på lokal nivå stärka sig inom inbyggda system och elektronik.

September 2012

- Prevas köper Autsyde, med bas i Finspång och Norrköping.

Oktober 2012

- Prevas öppnar ett kontor i Örebro.
- Det blir känt att ÅF köper Epsilon för drygt 2,8 miljarder kronor.

November 2012

- ÅF tar över Epsilons aktier.

Januari 2013

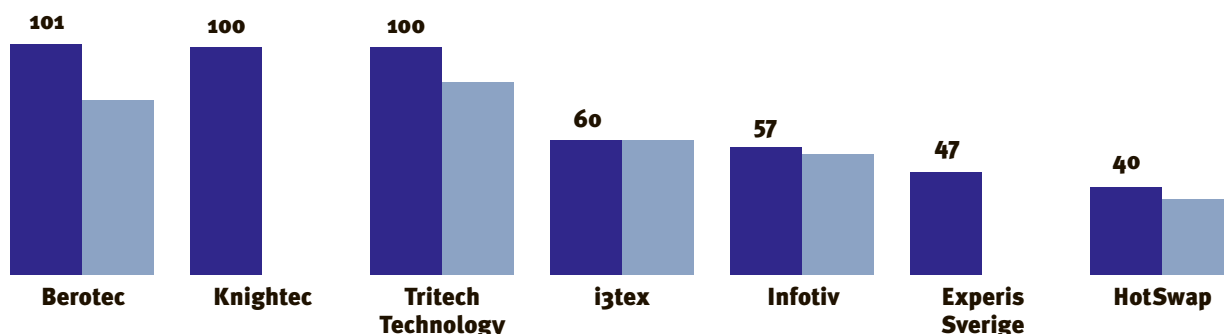
- ÅF Technology och Epsilon ingår i en ny gemensam organisation, döpt till ÅF Technology.

parallellt med insamlingen av uppgifter till Konsulttoppen kan man konstatera att mjukvara är det som konsulterna främst tjänar pengar på. Av företagen på topplistan som svarat på vår enkät är det enbart tre – Syntronic, Berotec och Knightec – vars omsättning på mjukvara står för

mindre än hälften av den totala omsättningen inom inbyggd.

AV TRION SKILJER SIG Syntronic från mängden. Företaget satsar på ett plattformskoncept med egen tillverkning till skillnad från övriga konsulter på topplistan.

– Våra plattformar är en förut-

sättning för att vi ska kunna vara lönsamma och ta affärer i konkurrens med bolag utifrån. Det är inte färdiga produkter, utan vi måste vinna 50 procent eller mer av arbetstiden för att ha en chans att konkurrera med Östeuropa där det finns många duktiga företag, säger Björn Jansson, vd på Syntronic.

Berotec och Knightec skiljer sig från övriga genom att en relativt stor andel av uppdragen är mekanikutveckling med tajta band till elektronik och mjukvara. För Berotecs del står mekanik för 25 procent av omsättningen medan den för Knightec står för hela 60 procent, vilket egentligen är väl mycket för denna ranking.

HADE VI ISTÄLLET valt att ta bort omsättningen på mekanik för alla topplista-företag så hade Knightec åkt ned till plats 13 eller 14. Osäkerheten i placeringen härrör från att Experis Sverige inte angivit hur stor del av den egna embeddomsättningen som kommer från mekanik-

Placering 2012	Konsultföretag	Total omsättning i Sverige 2012 (milj kr)	Ägare
1	ÅF Technology	2 700	ÅF-koncernen, börsnoterat
2	Cybercom	1 034	Börsnoterar
3	Combitech	1 370	Saab AB
4	Prevas	490	Börsnoterat
5	Xdin	NA* (647** år 2011)	Alten Group
6	Data Respons/Sylog	425	Börsnoterat i Oslo
7	Semco Caran	1 250	JCE Group, 30%
8	Syntronic	200	Privatägt
9	Berotec	179	De anställda
10	Knigtech	308	Privatägt
11	Tritech Technology	110	Aros Technology partner& ledning
12	iztex	154	Privatägt
13	Infotiv	138	Privat, Z-Dynamics
14	Experis Sverige	1 600	ManpowerGroup
15	Hot Swap	85	Börsnoterat

* Årsredovisning ännu ej offentlig.

** Exklusive Enea, som förvärvades år 2012.

utveckling.

På frågan hur företaget upplever konjunkturen inom den svenska konsultbranschen just nu går åsikterna en aning isär – precis hälften anger att konjunkturen är svagt avtagande medan den andra hälften menar att den är svagt ökande. Ett företag

svarar inte.

Några snabba förändringar i form av dippar eller raketuppgångar under 2013 är det inte heller någon som förväntar sig. Istället är nära nog alla överens om att den svenska marknaden inom inbyggda system kommer att hålla sig inom 10 procent –

upp eller ner – vid en jämförelse med 2012. Enbart Experis Sverige sticker ut och tror på en tillväxt på mellan 10 och 20 procent.

Alla siffror som staplarna i Konsulttoppen bygger på kommer från företagen själva.

ANNA WENNBERG
anna@etn.se

Realize Your Product Promise™

ANSYS HIGH-FREQUENCY SIMULATION CONFERENCE

Register Now!

We are pleased to invite you to the 2013 ANSYS High Frequency Conference on 6-7 March 2013 in Kista, Sweden.

At the 2013 ANSYS Nordic High Frequency Conference, designers, engineers, analysts, managers and executives will come together to share simulation experiences, best practices and tips and tricks while gaining insight into ANSYS' product roadmaps and the company's overall strategy.

Please visit link below for registration and more information:

www.ansys.com/sv_se/Sweden+Conference

ÅF: Störst på inbyggt i Sverige

ÅF TECHNOLOGY

I november köpte teknik-konsulten ÅF konkurrenten Epsilon. Därmed blev ÅF Sveriges utan tvekan största inbyggdskonsult. Förutom cirka 5 300 fast anställda här i landet har företaget numera ett nätverk med runt 14 000 underkonsulter i form av nischade småföretag.

–Förvärvet av Epsilon har gjort oss störst inom inbyggda system i Sverige som konsultföretag. I en färsk undersökning hamnade vi även på plats sju eller åtta när det gäller svenska företags satsning på forskning och utveckling, säger Johan Olsson, som är chef för ÅF:s verksamhet i Mälardalen.

På tio-i-topplistan finns ÅF i gott sällskap strax bakom företag som Volvo och Ericsson, enligt Johan Olsson som bekräftar att företaget numera har över 2 000 konsulter i Sverige som fokuserar på elektronik och inbyggda system. Det är en rejäl förstärkning – klart mer än en fördubbling av kapaciteten inom inbyggdskonsultområdet.

Kan du ge något konkret exempel på hur Epsilon stärkt ÅF:s verksamhet?

–Fordonsindustrin är ett exempel där ÅF tidigare inte hade någon stark position. Detsamma gällde inom medicinsk teknik och robotteknik, där har vi definitivt stärkt oss, säger Johan Olsson.

För att tydliggöra vad han me-

nar tar Johan Olsson utvecklingen inom aktiv säkerhet i fordon.

–Genom Epsilon har vi blivit ledande i Norden när det gäller att aktivt förhindra krockar med hjälp av avancerad sensorteknik och avancerade inbyggda system. Här ligger personbilar långt framme, men det är teknik som nu även kommer inom bussar och tyngre fordon.

Samtidigt finns det flera områden där sammanslagningen har lett till en större bredd genom att de två företagens kompetenser kompletterar varandra. Telekom är ett sådant, liksom i viss mån faktiskt även fordon och verkstadsindustri.

–Tekniska beräkningar för exempelvis kylning eller hållfasthet innan man konstruerar är ytterligare ett sådant område. Där har vi numera efter samgående med Epsilon en enhet på över 200 beräkningsingenjörer, vilket gör oss störst i Norden.

Vilka överlapp har ni identifierat?

–Vad menas med överlapp? Det är ju inte så att behovet av ingenjörskompetens har minskat i Sverige. Men visst fanns det enskilda säljare som inom samma distrikt har haft samma kunder. Där fanns ett överlapp, men det ser vi snarare som en tillgång. Det gör ju att vi kunnat frigöra

säljresurser på nya marknader.

Idag finns ÅF på 55 orter i Sverige, där Köping och Olofström har adderats med Epsilon.

En ny organisation är på plats sedan den första januari i år och just nu pågår en samlokalisering på de orter där båda företagen varit närvarande sedan tidigare. Skillnader i lokala kontorsavtal gör att det tar olika lång tid på olika orter.

–Men vi ska vara ödmjuka med att detta inte är lätt och inte går över en natt. Vi har identifierat riskerna med förvärvet, vi följer upp dem och jobbar med att hantera dem, säger Johan Olsson.

Uppföljningen av integrationsprocessen gäller både de anställda och kunderna.

–Återkopplingen från kunderna har varit positiv. De uppskattar att vi blivit större, med bredare kompetens och kan ta större åtaganden.

En del i detta är ett nätverk av underkonsulter på totalt cirka 14 000 personer som ÅF numera kan erbjuda.

I över tio år har ÅF, likt andra konsultföretag, arbetat med underkonsulter. Det är ett sätt att erbjuda den specialistkompetens som ofta finns i små eller enmansföretag.

Epsilon har under många år systematiserat underkonsultverksamheten. Företaget har

FAKTA:

ÅF har huvudkontor i Stockholm. Efter samgåendet med Epsilon har företaget stöpt om sin teknikdivision. Från den första januari i år har företaget en ny organisation som integrerar gamla ÅF Technology och Epsilon. Den nya divisionen – även den döpt till ÅF Technology – är numera ÅF:s största med över 2 000 konsulter inom inbyggda system. ÅF finns i 23 länder samt har totalt 6 800 anställda världen över.

byggt ett stödsystem för att hantera underkonsulter och även tagit fram processer för att attrahera ingenjörer som är nischade inom olika områden.

–Epsilon har utvecklat ett väldigt starkt systemstöd för underkonsulter som är till gagn för våra kunder. Det gör att vi numera har en ännu större leveransförmåga när behoven ökar.

Leveransförmågan är central, speciellt med tanke på att ÅF:s långsiktigt mål innebär en fördubblad omsättning på fem år. Målet är att omsätta cirka en miljard euro år 2015, vilket motsvarar en genomsnittlig tillväxt om cirka 16 procent per år.

Finns det risk för att Epsilonaffären drar ner på tillväxttempot under 2013?

–Nej, det tror jag inte. Om du går igenom vad som är rapporterat till marknaden med Epsilonaffären och vilken tillväxt vi hoppas på med den framöver så är det inte så att tillväxtambitionen har minskat.

ANNA WENNBERG
anna@etn.se

Johan Olsson

Det i elektronikvängen rätt okända konsultföretaget Xdin har tagit Sverige med storm. För ett år sedan köpte företaget Eneas konsultverksamhet – i ett slag fördubblade Xdin sitt team inom inbyggda system här i landet. Nu står en rejäl tillväxt i Stockholm och Mälardalen på agendan.

–Vår stora utmaning framåt är att växa rejält i Mälardalen. Meckat för industriembedded är i Mälardalen, Västerås med omnejd, och där måste vi i framtiden vara representerade med betydligt fler uppdrag än vad vi har idag, säger Per Björklund, som hade ansvar för Eneas Stockholmsverksamhet, men som numera är ansvarig för Xdins verksamhet i Stockholm och Mälardalen.

Det var strax före jul för ett drygt år sedan som personalen på Xdin och Enea Experts fick veta att de inom kort skulle bli kollegor. Efter några år av noggranna förberedelser sålde Enea sin konsultverksamhet till Xdin, som ingår i Altenkoncernen. Därmed fick drygt 220 inbyggnadskonsulter i Stockholm, Linköping och Lund en ny arbetsgivare.

Hur har integrationen gått?

–I Stockholm har sammanslagningen blivit väldigt lyckosam. Istället för att som tidigare vara två företag, ett nischat mot mekanik och beräkningar och ett nischat mot embedded utmaningar kan Xdin nu leverera från ax till limpa här, säger Per Björklund.

Kort sagt rullade Eneas inbyggnadskonsulter ut röda mattan för Xdin inom telekomsektorn i Stockholmstrakten, medan de själva fått tillträde till fordonsvärlden på ett helt annat sätt än tidigare.

–Jag kom med 150 konsulter och företrädesvis en stor kund. Idag jobbar vi mycket bredare. Det hade vi inte klarat själva. Vi saknade ramavtal och hade inte någon längre historik hos fordons- och industrikunder, då är det väldigt svårt att ta sig in på nya områden.

Ett av skälen till att Enea sålde sin konsultverksamhet var att företaget inte hittade synergier

FRANSKÄGDA XDIN: Siktar på Mälardalen

FAKTA:

Xdin har huvudkontor i Göteborg och drygt 1 100 anställda i Sverige, varav cirka 400 jobbar som konsulter inom inbyggda system. Köpet av Enea Experts, som avslutades i februari 2012, gav 221 nya inbyggnadskonsulter. Företaget finns även i Stockholm, Linköping, Lund, Västerås samt i Virginia Beach och Greensboro i USA.

mellan företagets produkt- och tjänstesida.

År 2009 delade företaget också upp verksamheten i två inriktningar, en för konsulter och en för mjukvara. Året därefter bildades Enea Experts, som sedan såldes till Xdin för ett drygt år sedan.

–För att en konsultverksamhet ska må bra måste den ha äggen i en mängd korgar. Man kan inte enbart jobba med någon stor kund. Eneas OSE finns ju inte så extremt spritt i Sverige, utan det är en global produkt medan konsultverksamhet är en lokal affär, säger Per Björklund, som förklarar på den naturliga delningen av verksamheten hos hans tidigare arbetsgivare.

Men köpet har inte enbart givit Xdin ytterligare muskler i Stockholm med omnejd, utan det har även satt företaget på kartan i Linköping och skjutit till resurser i Lund.

–I Linköping hade Xdin egentligen ingen verksamhet tidigare. Nu har företaget för avsikt att bygga upp en automotive- och industrisida där. Flera av företagen i Linköping som vi är underleverantör till behöver också mekanikkunskap.

I Lund hade Xdin en liten verksamhet som med köpet växte med runt 60 inbyggnadskonsulter.

–Därmed blev det en kritisk massa som gör att det blir lättare för oss att ta del av de stora uppdragen. Stora företag vill inte gärna jobba med alltför små spelare.

Sedan tidigare hade Xdin även ett Västeråskontor med ett 40-tal anställda. Hittills har konsulterna där i huvudsak arbetat med mekanik, men framöver ska verksamheten inom embedded stärkas rejält i regionen.

–Ett område vi kommer att satsa på väldigt mycket är test och kvalitetssäkring. Det är en verksamhet som kommit in med Enea och som går riktigt bra. Där ser vi en tillväxt i alla regioner som vi verkar. Genom testtjänster hjälper vi våra kunder att kvalitetsssäkra sina processer och produkter.

Vad är då Xdins tillväxtnål inom inbyggda system i Sverige?

–Jag kan inte säga en siffra, men den är tvåsiffrig och börjar åtminstone med en tvåa. Jag tror att den största synergien i Xdin/Enea-affären finns i Stockholm.

Här finns också de största volymerna.

Planen är dessutom att under 2013 expandera verksamheten i Umeå, Jönköping, Örnsköldsvik samt starta upp kontor i Norge.

Samtidigt ingår Xdin i den franska Altenkoncernen – ett av Europas största konsultbolag med 17 000 anställda i 14 länder.

Hur kan den svenska verksamheten dra nytta av Altens europeiska nätverk?

–Vi samarbetar. I denna vecka har vi exempelvis en telekonferens här i Kista. Då kommer det kollegor från Frankrike, Belgien, Holland och Italien. Vi försöker nätverka och hitta sätt att samverka och sätta en gemensam strategi för våra telekom-kunder. I Stockholm är vi ju jätteduktiga på telekominfrastruktur, medan våra kollegor inom Alten är väldigt duktiga på operatörssidan, säger Per Björklund.

Han nämner också att en möjlig synergi kan vara att utnyttja ledig kapacitet och vissa specialkompetenser inom företaget på Europeanivå.

–Om det är brist på en viss kompetens i exempelvis Holland eller Belgien och vi här i Sverige har lite för många inom den kategorin så kan ju den konsult som vill prova sina vingar. Det är ju en jättebra möjlighet.

ANNA WENNBERG
anna@etn.se

Per Björklund